
امام حسین (ع) و تربیت فرزند
علی همت بناری

بسم الله الرحمن الرحیم

امام حسین علیه السلام و تربیت فرزند

نویسنده:

علی همت بناری

ناشر چاپی:

مجهول (بی جا ، بی نا)

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

امام حسین(ع) و تربیت فرزند

مشخصات کتاب

نوع: مقاله

پدیدآور: بناری، علی همت

عنوان و شرح مسئولیت: امام حسین (ع) و تربیت فرزند [منبع الکترونیکی] / علی همت بناری

توصیف ظاهری: ۱ متن الکترونیکی: بایگانی HTML؛ داده های الکترونیکی (۴ بایگانی: 18.9KB)

موضوع: حسین بن علی(ع)، امام سوم، ۴-۶۱ق.

حادثه کربلا از منظر تربیت فرزندان

اشاره

حادثه کربلا جاودانه ترین رویدادی است که زمانه در بستر خود مانند آنرا ندیده است. حادثه ای که آثارش در حصار مرزهای اسلامی محدود نگشته و خورشید فروزانش همه گیتی را تا ابد درخشان گردانید. همه کسانی که پیرامون این حادثه به تأمل نشسته اند، به فراخور شناخت خویش از آن درس گرفته، مبارزان درس مبارزه، آزادگان درس آزادگی، شهادت طلبان درس شهادت و مصلحان اجتماعی درس اصلاح گرفته اند.این واقعه بی نظیر زوایای بی انتهایی دارد که تنها اندکی از آنها شناخته شده و زوایای ناشناخته اش بسی بیش از شناخته شده است. بی گمان با گسترش دانش بشری در حوزه علوم انسانی، امید کشف آنها دور از انتظار نیست، از جمله زوایای این واقعه عظیم تأمل از منظر روانشناسی و تربیت است. نگارنده معتقد است هدف سیره و سنت ائمه اطهار علیهم السلام قبل از هر چیز، هدایت و تربیت است، زیرا آنان بزرگترین مربیان بشریت اند و باید تفسیر تربیتی از حوادث زندگی آنان ارائه شود.ذکر این نکته مفید است که، گوناگونی شرایط زمانی ائمه اطهار علیهم السلام باعث گشته تا آنان با وجود آرمان مشترک، در عرصه دعوت و تربیت شیوه های گوناگون داشته باشند. در میان امامان شیعه، امام حسین علیه السلام شرایط ویژه خود را داشت. بنابراین ضمن آنکه همه زندگی و سیره حضرت سرمشقی کامل، از حیات طیبه، برای پیروانش است سیره تربیتی آن حضرت در حادثه کربلا هم برای کسانی که زندگیشان به

شرایط زمانی آن حضرت شباهت بیشتری دارد و می خواهند حسینی باشند، اهمیت بیشتری دارد.

توجه به نیازهای فرزندان

اشاره

موجودات عالم برای ادامه حیات نیازهایی دارند که بدون بر آوردن آنها ادامه حیات نا ممکن و یا همراه با سختی است این احتیاج در غیر انسان به نیازهای مادی و جسمانی محدود است؛ اما در انسان نیاز امور مادی، روانی و معنوی فراوانی را شامل می شود که تنها در سایه رفع نیاز از همه امور به رشد کامل جسمانی و روانی می رسد. توجه به نیازهای گوناگون از نکات مهم تربیتی است، نیازهایی که در قالبهای زیستی، عاطفی، روانی و معنوی جلوه گر می شود. در واقعه کربلا نیز با وجود همه مسایل و شیوه ای که امام حسین علیه السلام در پیش روی خود داشته، از توجه به نیازهای مادی و معنوی فرزندان و همراهان خود غافل نماند.

نیازهای مادی

نیازهای مادی احتیاج اولیه هر انسان است. و بدون تأمین آن، قادر به ادامه حیات نیست. نیاز به رفع تشنگی از این جمله است که در کربلا به خاطر وضعیت ویژه ای که دشمن برای کاروان کربلا به وجود آورد، به نیازهای حیاتی تبدیل شد و ایشان را به تلاش، برای رفع آن از راههای ممکن، واداشت؛ از اینرو، آنگاه که حضرت عباس علیه السلام از برادر اجازه مبارزه با دشمن طلبید، حضرت از او خواست برای کودکان آب فراهم نماید و فرمود:«فاطلب لهولاء الاطفال قلیلًا من الماء» پس کمی آب برای این کودکان فراهم کن... [۱] .این توجه حضرت آنگاه به اوج می رسد که فرزند شیرخواره اش را بر بالای دست می گیرد و از دشمن برایش آب می خواهد. در مقتل ابی مخنف آمده است:امام حسین علیه السلام به سوی ام کلثوم آمد و فرمود: خواهر! تو را در باره فرزند شیرخواره ام به نیکی سفارش

می کنم، او شیر خواره است و شش ماه بیشتر عمر ندارد. ام کلثومبه برادر جواب داد: سه روز است این طفل آب ننوشیده است. برایش آبی طلب فرما، حضرت طفل را گرفت و در مقابل دشمناز نهضت حسینی علیه السلام مبارزان درس مبارزه، آزادگان درس آزادگی، شهادت طلبان درس شهادت و مصلحان اجتماعی درس اصلاح گرفته اند.ایستاد و آنگاه فرمود: «ای قوم شما برادر و فرزندانم را به شهادت رساندید و جز این طفل باقی نمانده و او از تشنگی دهان را باز می کند و می بندد، به او جرعه آبی دهید...» [۲] .

نیازهای عاطفی و روانی

گرچه در طبقه بندی نیازها در روانشناسی، نیازهای زیستی جزء نخستین نیازها به حساب می آید، اما نقش نیازهای عاطفی و روانی نیز با اهمیت و تعیین کننده است. زیرا هر چند نیاز جسمی محسوس و آشکار است و فقدانش جسم را متأثر می گرداند، اما نیازهای روحی و روانی نا محسوس اند و عدم پاسخگویی به آنها روان آدمی را آزرده می سازد. کودکان و نوجوانان به خاطر موقعیت سنی آسیب پذیری در برابر مشکلات نیاز دو چندان به بر آوردن نیازهای عاطفی و روانی دارند، این نیازها، بخصوص در شرایط ویژه، از دست دادن والدین، هنگام بیماری و... چنان شدّت می یابد که بی توجهی به آنها حیات روانی و عاطفی کودک را به مخاطره می اندازد.این شرایط ویژه به کامل ترین شکل در کربلا برای فرزندان امام حسین علیه السلام جلوه نمود. فرزندان و همراهان آن حضرت در میدان مبارزه، در سخت ترین حالات، امام علیه السلام را صدا می زدند و در واپسین لحظات، اوج نیاز عاطفی خویش را به نمایش می گذارند. در کربلا بیماری چون علی بن الحسین علیه السلام حضور دارد که تقدیر الهی

بر بقاء وجودش تعلق گرفت. و از دست دادن پـدر و امام خویش را تجربه نمود. این وضـعیت خاص قطعاً توجه ویژه ای را می طلبید و اینجا است که آن حضرت به گونه های مناسب به نیاز فرزندان پاسخ می دهد و نسبت به فرزندانی که به میدان مبارزه آمـده انـد به گونه ای، به یگانه فرزنـدش زین العابـدین علیه السـلام به گونه ای دیگر. و در مورد یتیمان و داغدیدگان پس از شهادت خویش به شکلی دیگر سفارش می فرماید.

رفتار حضرت با فرزندان و نوجوانان در میدان جنگ

آنچه از مقاتل بر می آیـد این است که حضـرت نسـبت به فرزنـدان و برادرزادگانش که به میـدان مبارزه می رفتنـد، رفتارهای گونـاگونی داشت. نخست در هنگـام رفتن به میـدان بـا در آغوش گرفتن آنـان و اظهـار علاـقه و محبت صـحنه های زیبایی از عـاطفه و محبت را به نمـایش می گـذاشت. درمورد «قـاسم بن الحسن» آمـده است: «قـاسم در حالی که نوجوانی غیر بالغ بود، سوی خیمه هـای طرف میـدان خـارج شـد. وقتی امام حسـین علیه السـلام نگاهش به قاسم افتاد، او را به آغوش کشـید. آن دو دست به گردن هم آویختنـد و چنان گریسـتند که بیهوش شدنـد.» [۳] .در مرحله بعـد، وقتی آنـان در میـدان مبارزه، در مقابل شرایـط نـابرابر، گرمای شدیـد و تشـنگی قرار گرفتنـد، آن حضـرت آنان را به صبر دعوت کرد و به آنان دلـداری داد و اظهار همـدردی نمود در مورد «احمـد بن حسن» نوشـته انـد: «بعـد از آنکه در میـدان جنـگ شـرایط مبارزه توان را از او گرفت، نزد عمویش حسـین علیه السـلام آمـد و پرسـید: عمو (جان) آیا جرعه آبی هست تا جگر خود را با آن خنک کنم و برای مبارزه با دشمنان خدا و رسولش توان بیشتری پیدا کنم؟امام

علیه السـلام فرمود: «یابنیّ اصبر قلیلاً حتی تلقی جـدّک رسول اللّه صـلی الله علیه و آله، فیسـقیک شـربه من الماء لاتظمأ بعـدها ابـداً»فرزندم! کمی صبر کن تا جدّت رسول خدا را ملاقات کنی، او چنان شـربت آبی به تو بنوشاند که هرگز تشـنه نشوی. [۴] .در مورد «علی اکبر» نیز آمـده است؛ بعد از مبارزه ای بی امان و کشـتن تعدادی از دشـمنان در حالی که جراحات زیاد بر بدن داشت، عطش بر او بسـیار ناگوار آمـد. پس نزد پـدر آمد و عرض کرد: «یا ابه العطش قد قتلنی و ثقل الحدید قد اجهدنی فهل الی شـربه من ماء و سبیل اتقوّی بها علی الاعداء؟ فبکی الحسین علیه السلام و قال یا بنیّ یعزُّ علی محمد و علی و علی ابیک ان دعوهم فلا یجیبونک و تستغیث بهم فلا یغیثونک...» [۵] .ای پدر، عطش مرا از پای در آورد و سـنگینی اسلحه مرا ناتوان کرد، آیا شـربت آبی هست تا با نوشـیدن آن، توان بیشتر، با دشمنان مبارزه کنم؟امام فرمود: فرزندم بر محمد و علی و پدرت سخت است که آنان را بخوانی و به تو پاسخ ندهند و به یاری بخواهی و آنان فریاد رس تو نباشـند....در مرحله سوم، آنگاه که بعد از مبارزه بی امان فرزندان توسط دشـمن مجروح گشـته و بر زمین افتادند، حضـرت به سرعت خود را بر بالینشان رسانید و آنها را در آغوش گرفت. در آن لحظات حساس که فرزندان نیاز بیشتری به تسـلّی خاطر داشتند، با آنان ابراز همدردی نمود.... آنگاه که «قاسم بن الحسن» بر زمین افتاد و عموی خود را صـدا زد، امام حسـین علیه السـلام چون باز شـکاری خود را بر بالین فرزند برادر رساند و

مانند شیر خشمگین بر دشمن حمله نمود. وقتی گردو غبار فرو نشست، دیدند امام علیه السلام بر بالین قاسم نشسته و به قاسم علیه السلام که در حال جان دادن بود، فرمود: عزّ واللّه علی عمّـک ان تدعوه فلا یجیبک او یجیبک فلا یعنک او یعنک فلا یغنی عنک بعداً لقوم قتلوک» [۶] .به خدا سوگند، بر عموی تو سخت است که او را بخوانی پاسخ ندهد، یا اجابت نماید ولی نتواند کمک کند یا کمک کند اما به تو سودی نبخشد. (از رحمت) خداوند دور باد قومی که تو را کشت.

رفتار حضرت نسبت به فرزند بیمارش زین العابدین

خواست الهی بر این تعلق گرفت که علی بن الحسین حجت او بعد از امام حسین علیه السلام، بیمار باشد تا جهاد بر او واجب نشود و همچنان زمین از حجت اللهی خالی نگردد و این وضعیت جلوه دیگری از تربیت حسینی را می طلبید. در حالی که شدّت مبارزه و مصیبتهای پیاپی کربلا انسان معمولی را چنان به خود مشغول می کند که همه چیز را فراموش می کند، مربیّ بزرگ کربلا ـ از مسئولیت بزرگ تربیت غافل نماند و چون فرزند خود را نیازمند توجه و مراقبت دید، بر بالینش آمد و گفتگویی صمیمانه به پرسشهای او در در مورد حوادث کربلا ـ پاسخ داد. در منابع تاریخی می خوانیم:«... حضرت به سوی خیمه فرزندش زین العابدین آمد و در حالی که فرزندش بر فرشی از پوستین استراحت می نمود و زینب علیها السلام از او پرستاری می کرد، فرزندش را عیادت نمود، وقتی زین العابدین علیه السلام نگاهش به پدر افتاد، خواست از بستر بر خیزد. اما از شدّت بیماری قادر به برخاستن نبود. از عمه اش زینب علیها السلام خواست که او را کمک کند،

زینب خود را تکیه گاه او قرار داد.امام حسین علیه السلام از وضعیت بیماری فرزندش سئوال کرد و زین العابدین علیه السلام حمد و سپاس خداوند رابه جا آورد و از پدر پرسید در این روز با این قوم منافق چگونه رفتاری کردی؟پدر فرمود: «فرزندم شیطان بر آنان مستولی گشت و آنان را از یاد خدا غافل کرد...» [۷] .

رفتار حضرت نسبت به خانواده و فرزندان در لحظه وداع

امام علیه السلام در واپسین لحظه های زندگی خویش شرایط ناگواری خانواده و فرزندان غصه یتیمی و از دست دادن نزدیکترین عزیزان از یک طرف، طی مسیر کربلا تا شام و از شام به مدینه، همراهی دشمنان سنگدل، از طرف دیگر را مجسم کرد. در چنین شرایطی امام علیه السلام شیوه دعوت به صبر و برد باری و توجه دادن به نصرت الهی را برگزید تا با دم حسینی خود روح خسته آنان را توان دوباره ببخشد و عزمشان برای دست یابی به همه اهداف، تقویت نمایند. در مقاتل آمده است: «هنگامی که امام علیه السلام همه یارانش را دید که شهید شده اند، برای وداع به خیمه ها آمد و ندا داد: «ای سکینه، ای فاطمه، ای زینب، ای ام کلثوم، درود و سلام من بر شما باد» سکینه صدا زد: ای پدر آیا تن به مرگ داده ای؟فرمود: کسی که یاور ندارد، چگونه تن به مرگ ندهد. [۸] .طبق نقل دیگر فرمود: «ای نور چشم من کسی که یاوری ندارد، چگونه تسلیم مرگ نشود، (فرزندم) رحمت و نصرت خداوند در دنیا و آخرت به همراه شما است، پس بر قضاء الهی، صبر پیشه کن و زبان به شکوه مگشای، زیرا دنیا از بین رفتنی و آخرت ماندگار است.» [۹] .طبق نقل سوم آن

حضـرت به فرزندان و خواهران چنین توصـیه نمود: «خودتان را برای گرفتاری آماده کنید و بدانید خداوند نگهدار و یاور شما است و شـما را از شرّ دشمنان نجات می بخشد و عاقبت امرتان را به خیر خواهد کرد، دشمنانتان را با انواع بلاها عذاب خواهد نمود و به شـما، در برابر این گرفتاری، انواع نعمت و کرامت عطاء خواهد کرد. پس زبان به شـکوه مگشایید و سـخنی مگویید که از منزلت و ارزش شـما بکاهد.» [۱۰] .فرزندان و همراهان آن حضـرت در میدان مبارزه، در سـخت ترین حالات، امام علیه السـلام را صـدا می زدنـد و در واپسـین لحظات، اوج نیاز عاطفی خویش را به نمایش می گذارند.کودکان در مقطعی از سن، چنان والدین را «سؤال باران» می کنند و آنها را به ستوه می آورند و هرچه رشد عقلانی بیشتری می یابند، سئوالات جدّی تری خواهند داشت.

سفارش به فرزندان یتیم و بازماندگان

بی شـک از تلخترین لحظات برای فرزنـدان خرد سال، لحظه ی از دست دادن والـدین است. چنین وضـعیتی بر فرزنـدان بسـیار ناگوار و طاقت فرسا می نمایـد. در چنین شـریطی آنان نیازمنـد توجه و عاطفه انـد، نیازمنـد محبت و تسلّی خاطراند.فرزندان و بازماندگان کاروان کربلا هم نظاره گر دل خراشترین صحنه ها بوده اند. لذا به توجهی عمیق نیاز داشتند. از این رو امام حسین علیـه السـلام بـا همـه گرفتاریهـایی که داشت، وضـعیت روحی و روانی فرزنـدان را پس از شـهادت خـود پیش بینی کرد و در واپسـین لحظـات، تنهـا فرزنـد بازمانـده از خـود زین العابـدین علیه السـلام را به تـوجه و مراقبت و درک وضـعیت روحی آنها سفارش کرد و آنچنان شـرایط روانی و روحی آنها را ترسیم کرد و مشاوره های لازم تربیتی را به ایشان ارائه نمود که شخصی آشنا

به مسائل روانشناسی و تربیتی را به شگفتی وا می دارد. امام علیه السلام فرمود: «... یا ولدی انت اطیب ذرّیتی و افضل عترتی و انت خلیفتی علی هؤلاء العیال و الاطفال فانهم غرباءٌ مخذولون قد شملتهم الذلّه و الیتم و شماته الاعداء و نوائب الزمان، سکتّهم اذا صرخوا و آنِسهُم اذا استوحشوا و سلّ خواطرهم بلین السلام فانهم مابقی من رجالهم من یستأنسون به غیرک و لا احدٌ عندهم یشکون الیه حزنهم سواک دعهم یشمّوک و تشمّهم، و یبکوا علیک و تبکی علیهم.» [۱۱] .فرزندم تو پاکیزه ترین ذریه و با فضیلت ترین خاندان من هستی، بعد از من تو سر پرست کودکان و اهل بیت هستی، آنان غریب هستند. خواری و یتیمی و شماتت دشمنان و مصیبتهای زمان آنها را در بر گرفته است. هرگاه ناله و گریه شان بلند شد، آرامشان گردان، در هنگام ترس همراهشان باش، با سخنان نرم تسلی خاطرشان بده. از مردان آنها، جز تو کسی که مایه انس و آرامششان باشد، زنده نمانده است و جز تو کسی را که شنوای شکوه ها و درد دلهایشان باشد، ندارند....» [۱۲] .

پاسخگویی به پرسشهای فرزندان

فرزندان وقتی دوران نوزادی و کودکی را پشت سر می گذارند، بر اثر ارتباط بیشتر با اشیاء پیرامون و برخورد با موقعیتهای جدید، سئوالاتی در ذهنشان به وجود می آید در مقطعی از سن، چنان والدین را «سئوال باران» می کنند که آنها را به ستوه می آورند. کودکان هرچه رشد عقلانی بیشتری می یابند، سئوالات جدّی تری خواهند داشت، بویژه در دوره نوجوانی و آغاز جوانی، شرایط جدید، تغییر و تحولات، تصمیمات بزرگ در زندگی والدین سئوالات بیشتری را در ذهن آنان ایجاد می کند، در چنین وضعیتی

بر والـدین بصـیر و آگاه است که زمینه پرسشـگری را برای فرزنـدانشان فراهم کننـد و پای صـحبتهای آنان بنشـینند و با صبر و حوصـله به پرسشـهای آنان پاسـخ مناسب دهنـد و ابهامات را مرتفع سازنـد. حادثه کربلا، که موقعیت جدیدی در زندگی امام حسـین علیه السـلام محسوب می شد، پرسشهایی را در ذهن فرزندان و دیگر همراهان حضرت ایجاد کرد و ذهن کنجکاو آنان را به پرسشگری وا داشت. حسین بن علی علیه السلام با درک موقعیت آنها، به سئوالاتشان پاسخهای مناسب و در خور شأنشان می داد. به دو نمونه از پاسـخگویی حضـرت اشـاره می کنیم:۱ هنگـامی که حضـرت به همراه اصـحابش، هنگام ظهر در ثعلبیه فرود آمـد، خواب کوتاهی بر آن حضـرت مسـتولی شـد. پس از انـدکی حضـرت با چشم گریان از خواب بیدار شد. فرزندش «علی» که متوجه این صـحنه بود، پرسـید: ای پدر! چرا گریه می کنی؟ خداوند چشم تو را نگریاند.حضرت فرمود: «فرزندم این لحظه، وقتی است که رؤیا در آن دروغ نمی باشد. من در خواب سواره ای را دیدم که کنارم ایسـتاد و گفت: «ای حسـین شـما به سـرعت حرکت می کنیـد و مرگ به سـرعت شـما را به بهشت می رساند و آگاهی یافتم که مرگ ما فرا رسـیده است.»علی پرسـید: ای پـدر! آیـا مـا بر حـق نیسـتیم؟فرمـود: «فرزنـدم بـه خداونـدی که همه بنـدگان به سـوی او بر می گردنـد، مـا بر حق هستیم»علی عرض کرد: در این صورت ترسـی از مرگ نـداریم.امام فرمود: خداونـد بهترین پـاداش پـدر به فرزنـد را به تو عطا فرمایـد.» [۱۳] .۲ بعـد از آنکه حضـرت، در شب عاشورا، حوادث روز عاشورا و شـهادت یاران را ترسـیم کرد، قاسم بن حسـن علیه السلام

در باره شهادت خود پرسید. امام علیه السلام به او مهربانی کرد و پرسید:فرزندم مرگ نزد تو چگونه است؟پاسخ داد: عمو(جان) مرگ نزد من از عسل شیرین تر است.حضرت بعد از آنکه ظرفیت و توان درک قاسم را نمایان ساخت و پاسخ زیبای او را شنید، فرمود: عمویت به فدایت گردد! به خدا قسم! تو از کسانی هستی که بعد از آزمایش بزرگ به همراه من شهید می شوند.

نقش آزادی و انتخاب در تربیت فرزندان

اشاره

خداوند انسان را آزاد آفرید و قدرت اراده و انتخاب به او بخشید تا پرتو آن از میان راههای مختلف مسیر صحیح را برگزیند. آنچه انسان در پرتو شناخت و بدون اکراه و اجبار برگزید، در راه تحقق و دستیابی به آن تا پای جان می ایستد، عنصر آزادی به جا و انتخاب درست در تربیت، عنصری گرانبها و کار آمد است، در تربیت فرزندان اجبار ثمری نمی بخشد، والدین و مربیان باید چنان زمینه را آماده کنند که فرزندان خود راه صحیح را بر گزینند تا بر آنچه به حق برگزیده اند، پایبند و استوار باشند، از جلوه های تربیتی حادثه عاشورا، صحنه آزادی و انتخاب راه بود. امام حسین علیه السلام با اینکه در کربلا به شدت نیازمند داشتن یاور بودند، با کمال صداقت و راستی فرزندان و دیگر یاوران خود را در ادامه مسیر آزاد می گذارد و با اینکه بر فرزندان خود حق بزرگ دارد اما هیچگاه راه مبارزه و همراهی خود را بر آنان تحمیل نمی کند و از اینروست که می بینیم آنان نیز که آگاهانه همراهی پدر و امام خویش را برگزیدند در راهش تا آخرین نفس ایستاده و جان خویش را فدای راهش نموده اند. ابی حمزه ثمالی از علی بن الحسین

علیه السلام نقل می کند که در شب عاشورا پدرم اهل و فرزندان خود و اصحاب را جمع نمودند و خطاب به آنان فرمود: «ای اهل و فرزندان و ای شیعیان من، از فرصت شب استفاده کنید و جانهای خود را نجات دهید... شما در بیعتی که با من بسته اید آزاد هستید....»نیز آن حضرت هنگامی که عبداللّه فرزند مسلم نزد ایشان آمد و اجازه میدان طلبید فرمود: «شما در بیعت با من آزاد هستی، شهادت پدرت کافی است. تو دست مادرت را بگیر و از این معرکه خارج شو» عبد اللّه عرض کرد: «بخدا سوگند من از کسانی نیستم که دنیا را بر آخرت مقدم دارم.» [۱۴] .

پاورقی

[۱] بحار الانوار، ج ۴۵، ص ۴۱؛ موسوعه کلمات الامام الحسین، ص ۳-۴۷۲، به نقل از الدمعه الساکبه، ج ۴، ص ۳۲۲ و العوالم، ج ۲، ص ۲۸۴.

[۲] مقتل ابی مخنف، ص ۱۳۰، (منشورات الرضی)؛ موسوعه کلمات الامام الحسین، ص ۹-۴۷۸.

[۳] بحار الانوار، ج ۴۵، ص ۳۴؛ ترجمه نفس المهموم، ص ۱۴۷؛ موسوعه کلمات الامام الحسین، ص ۴۶۴، به نقل از العوالم، ح ۱۷، ص ۲۷۸ و الدمعه الساکبه، ج ۴، ص ۳۱۷.

[۴] مقتل ابی مخنف، ص ۱۲۶؛ موسوعه کلمات الامام الحسین، ص ۴۶۹، به نقل از ینابیع الموده، ص ۴۱۵، الدمعه الساکبه، ج ۴، ص ۳۱۸؛ معالی السبطین، ج ۱، ص ۴۵۵؛ ناسخ التواریخ، ج ۲، ص ۳۳۱.

[۵] بحار الانوار، ج ۴۵، ص ۴۳؛ ترجمه نفس المهموم، ص ۱۴۱؛ منتهی الآمال، ج ۱، ص ۶۹۱؛ مقتل المقرم، ص ۳۲۵؛ موسوعه کلمات الامام الحسین، ص ۴۶۱؛ به نقل از مقتل الحسین خوارزمی، ج ۲، ص ۳۰، العوالم، ج ۱۷،

ص ۲۸۵، «با اندکی اختلاف».

[۶] بحار الانوار، ج ۴۵، ص ۳۵؛ ترجمه نفس المهموم، ص ۱۴۸؛ منتهی الآمال، ج ۱، ص ۶۹۹، موسوعه کلمات الامام الحسین، ص ۴۶۵؛ به نقل از مقتل خوارزمی، ج ۲، ص ۲۷، العوالم، ج ۱۷، ص ۲۷۸؛ والدمعه الساکبه، ج ۴، ص ۳۱۷.

[۷] موسوعه کلمات الامام الحسین، ص ۴۸۵؛ به نقل از الدمعه الساکبه، ج ۴، ص ۳۵۱؛ معالی السبطین، ج ۲، ص ۲۲؛ و ذریعه النجاه، ص ۱۳۹.

[۸] بحار الانوار، ج ۴۵، ص ۴۷؛ منتهی الآمال، ج ۱، ص ۴۴۸؛ موسوعه کلمات الامام الحسین، ص ۴۹۰؛ به نقل از منتخب التواریخ، ص ۴۴۰؛ و الدمعه الساکبه، ج ۴، ص ۳۳۶.

[۹] موسوعه کلمات الامام الحسین، ص ۴۹۰؛ به نقل از اسرار الشهاده، ص ۴۲۳؛ و ناسخ التواریخ، ج ۲، ص ۳۶۰ با کمی اختلاف. [

[۱۰] منتهی الآمال، ج ۱، ص ۴۵۵؛ موسوعه کلمات الامام الحسین، ص ۴۹۱؛ به نقل از الدمعه الساکبه، ج ۴، ص ۳۴۶ و نا سخ التواریخ، ج ۲، ص ۳۸۰.

[۱۱] موسوعه کلمات الامام الحسین، ص ۴۸۶؛ به نقل از الدمعه الساکبه، ج ۴، ص ۳۵۱؛ معالی السبطین، ج ۲، ص ۲۲؛ و ذریعه النجاه، ص ۱۳۹.

[۱۲] موسوعه کلمات الامام الحسین، ص ۵-۳۴۴؛ به نقل از مقتل خوارزمی، ج ۱، ص ۲۲۶؛ الفتوح، ج ۵، ص ۷۹؛ بحار الانوار، ج ۴۴، ص ۳۶۷؛ اعیان الشیعه، ج ۱، ص ۵۹۵؛ و نیز با کمی تفاوت در موسوعه کلمات الامام الحسین، ص ۳۶۸، به نقل از تاریخ طبری، ج ۳، ص ۳۰۹؛ الکامل فی التاریخ، ج ۲، ص ۵۵۴؛ بحار الانوار، ج ۴۴، ص ۳۷۹، العوالم، ج ۱۷، ص ۲۲۹، نقل

شده است.

[۱۳] موسوعه کلمات الامام الحسین، ص ۲-۴۰۱؛ به نقل از مـدینه المعاجز، ج ۴، ص ۲۱۴؛ نفس المهموم، ص ۲۳۰؛ و ناسخ التواریخ، ج ۲، ص ۲۲۰.

[۱۴] موسوعه کلمـات الامام الحسـین، ص ۴۰۱؛ به نقـل از نفس المهمـوم، ص ۲۳۰؛ مـدینه المعاجز، ج ۴، ص ۲۱۴؛ و نا سخ التواریخ، ج ۲، ص ۲۲۰.

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ .ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانه‌ای
قائمیه
اصفهان
www
برای داشتن کتابخانه های‌تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹